

Tamsalu Gümnaasium

PÕHIKOOLI LOOVTÖÖD TAMSALU GÜMNAASIUMIS

Juhend

Tamsalu 2022

SISUKORD

1. LOOVTÖÖ MÕISTE, EESMÄRGID JA KORRALDAMINE	2
1.1. Loovtöö mõiste	3
1.2. Loovtöö eesmärgid	12
1.3. Loovtöö korraldamine ja läbiviimine	12
2. UURIMISTÖÖ	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
2.1. Olemus	12
2.2. Uurimisprotsessi etapid	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
3. PROJEKT VM LOOVTÖÖ	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
4. TÖÖ VORMISTAMINE	12
4.1. Üldnõuded	12
4.2. Tiitelleht	9
4.3. Sisukord	10
4.4. Lühendid	12
4.5. Allikad	12
4.6. Viitamine	12
5. TÖÖ VIIMISTLEMINE	12
6. LOOVTÖÖ ESITLEMINE JA HINDAMINE	15
6.1. Esitlemine	16
6.2. Hindamine	15
LISA 1. TIITELLEHE NÄIDIS	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.

1. LOOVTÖÖ MÕISTE, EESMÄRGID JA KORRALDAMINE

1.1. Loovtöö mõiste

- Loovtöö on alates 2013/2014. õppeaastast põhikooli lõpetamise tingimus.
- Loovtöökse loetakse individuaalselt või kollektiivselt õpilaste läbiviidud uurimistööd; projekti, kunstitööd või muud taolist tööd, mis lähtub õppekava läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv.

1.2. Loovtöö eesmärgid [1]

Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimete kohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada

- õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT-vahendite kasutamine jne) kujunemist;
- õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

1.3. Loovtöö korraldamine ja läbiviimine

- Loovtöö sooritab õpilane 8. klassis.
- Loovtööd võib sooritada individuaalselt või suurema projekti korral kollektiivselt.

- Loovtöö teema valib 8. klassi õpilane hiljemalt 01. oktoobriks, valiku tegemisel abistab klassijuhataja. Õpetajad-juhendajad pakuvad ideid.
- Loovtöö juhendajad kinnitab käskkirjaga direktor.
- Koostöös juhendajaga täpsustatakse teema.
- Loovtöö juhendaja koostab koos õpilasega tegevuskava ja jälgib selle täitmist.
- Loovtöö esitlusajad (jaanuaris ja mais) teatatakse õppeaasta jooksul.
- Projekti, kunstitöö või praktilise tööna valminud loovtööle tuleb lisada kirjalik töö, avamaks loovtöö tausta, eesmärke ja tööprotsessi.
- Juhendaja tutvustab õpilasele loovtöö vormistamist.
- Loovtöö tulemused salvestatakse viisil, mis võimaldab seda säilitada kooli raamatukogus.

2. UURIMISTÖÖ

2.1. Olemus

Lühiuurimust tehes seab õpilane eesmärgi uurida mingit teemat, nähtust, protsessi vm, toetudes allikmaterjalile ning oma kogemusele. Põhikooliõpilasele jõukohased uurimistegevused on näiteks teabe kogumine ja liigitamine, statistiliste andmete esitamine, intervjuerimine, isiklike kogemuste kirjeldamine ja kirjalik esitamine jms.

Uurimus on selgelt ja täpselt sõnastatud kirjalik tekst, kus esitatakse töö eesmärk, põhiseisukohad, uurimistulemused ja lõppseisukohad. Uurimistöõ kaudu süstematiseerib, kinnistab ja laiendab õpilane koolis omandatud, arendab iseseisva töö oskusi ja loovust, üldistab töö käigus saadud kogemusi.

2.2. Uurimisprotsessi etapid [2]

Teema valik ja ajakava koostamine. Teema valik võiks lähtuda paikkondlikult ja/või õppeprotsessis olulistest teemadest, arvestades õpilase huvisid ja võimeid. Teema tuleks lühidalt ja konkreetselt sõnastada, lai teemavaldkond kitsamalt piiritleda (valida alateema), et töö ei kujuneks õpilasele üle jõu käivaks.

Põhikoolis tehtav uurimistöõ võib olla kirjeldav uurimus, mitme nähtuse vaheliste seoste uurimine, probleemi põhjuste analüüsimine jms. Oluline on jälgida, et uurimuse asemel ei valmiks pelgalt referaat või materjalimapp, st et kindlasti tuleks sõnastada uurimuse põhiidee (põhiväide) ja jõuda järelduste, üldistusteni. Põhiidee sõnastamisel aitab õpilast nt väide: *Ma tahan oma uurimistöõga uurida seda, kas/kuidas/miks ...*

Töö planeerimine. Pärast teema valimist tuleb koostada ajakava. Kui on plaanis uurimise käigus kedagi intervjuerida, tuleb koostada küsitlusleht. Pannakse paika esialgne uurimistöõ struktuur.

Teemakohase allikmaterjali kogumine ja bibliograafia koostamine. Õpilane uurib õpetaja juhendamisel teemakohaseid materjale internetist, raamatukogust jm, küsitleb

vajadusel teemaga seotud inimesi. Huvipakkuvate materjalide põhjal koostatakse allikmaterjalide nimekiri koos vajalike viidetega (autor, pealkiri, internetiaadress jm).

Materjali läbitöötamine, süstematiseerimine, liigendamine. Valitakse teemakohane materjal, mida töös refereeritakse või muul moel kasutatakse, viidates allikale. Korrastatakse vajalik kogutud allikmaterjal: sisestatakse küsitluslehtede sisu ja muud märkmed arvutisse. Sõnastatakse oma seisukohad. Vaadatakse üle uurimuse esialgne struktuur, vajadusel tehakse selles muudatusi.

Illustreerivate materjalide koostamine. Jooniste, skeemide, tabelite, fotode jm illustreeriva materjali koostamine või otsimine.

Uurimuse kirjutamine ja vormistamine.

Töö osad: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, uurimuse peateemade ja alateemade põhjal vormistatud tekst, kasutatud kirjandus, lisad.

Sissejuhatuses antakse kokkuvõtlik ülevaade teemast ja probleemidest, selgitatakse uurimuse eesmärki, tutvustatakse kasutatud allikmaterjali ja selle kogumist, tutvustatakse töö ülesehitust.

Töö sisuosa jaotatakse peatükkideks, vajadusel ka alapeatükkideks.

Uurimuse kokkuvõtte peab kajastama peatükkide järeldusi ja andma vastuse sissejuhatuses püstitatud põhiideele (-väitele).

Lisas esitatakse illustreeriv materjal, nt fotod, skeemid, tabelid, tekstikoopiad, fotod jms. Lisadele tuleb tekstis viidata.

3. PROJEKT VM LOOVTÖÖ

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine.

Projekt pakub hea võimaluse valitud teemadel viia ellu oma ideid üksi või koos kaaslastega. Projekt annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi.

Loovtöö kui muusika- või kirjandusteos, kunstitöö jm

Loovtöö nimetatud vormis kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav.

Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile.

Loovtöö muusikateosena võib olla õpilase omalooming, aga ka muusikateose esitamine. Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, *performance* jne.

Kunsti- jm töö ning projekti puhul koostab õpilane ka kirjaliku töö.

Töö ülesehitus on näiteks järgmine:

- TIITELLEHT;
- SISUKORD;
- SISSEJUHATUS;
- TÖÖ KÄIGU KIRJELDUS;
- KOKKUVÕTE, sh enesehinnang tööle;
- KASUTATUD KIRJANDUS;
- LISAD.

4. TÖÖ VORMISTAMINE

4.1. Üldnõuded

- Uurimistöö prinditakse ja esitatakse A4-formaadis valgel paberil pehmes köites ühes eksemplaris.
- Tekst trükitakse lehe ühele küljele reavahega 1,5 (vahe enne ja pärast rida on 0). Trükikiri: Times New Roman (lühemas praktilises töös võib olla Arial), tähesuurus 12 punkti.
- Lehe servadest jäetakse ruumi 2,5 cm ülalt ja alt; 2 cm paremalt; 4 cm lehe vasakust servast.
- Kõiki peatükke ja töö iseseisvaid struktuuriüksusi (sisukord, sissejuhatus, kokkuvõte, allikate loetelu jne) alustatakse töös uuel lehelt. Pealkirjade järele punkti ei panda. Sõnu pealkirjades ei poolitata, lühendite kasutamine ei ole soovitatav.
- Pealkiri paigutatakse lehe vasakusse serva. Pealkirjad kirjutatakse läbivalt suurte tähtedega ja paksendatud kirjas, tähesuurus 16 punkti.
- Alapealkirjad kirjutatakse suure algustähega ja paksendatud kirjas, tähesuurus 14 punkti. Alapunktid suure algustähega ja paksendatud kirjas, tähesuurus 12. Kui alapealkirjaga samale leheküljele mahub ainult üks rida järgnevat teksti, tuleb alustada uuel lehelt. Peatüki pealkirja ja sellele järgneva teksti vahele jäetakse üks tühi rida. Alapealkirja ja eelneva ning järgneva teksti vahele jäetakse üks tühi rida.
- Tekst kujundatakse rööpjoondusega (lehekülje parempoolne serv jääb ka sirge). Tekstilõigud eraldatakse tühja reavahega. Taandrida ei kasutata.
- Kõik leheküljed, v.a tiitelleht saavad leheküljenumbri.
- Lisad nummerdatakse (kui neid on rohkem kui üks) araabia numbritega (LISA 1, LISA 2 jne) ja pealkirjastatakse.
- Tabelite ja jooniste vormistamist vaata <https://uurimistoodevormistamine.wordpress.com/vormistamine/piltide-ja-tabelite-vormistamine/> .
- Loetelu vormistamist vaata <https://keeleabi.eki.ee/artiklid3/loetelu.html>

- Ühekohalised arvud kirjutatakse üldjuhul sõnadega, suuremad arvud ja murrud numbritena. Kui ühekohalisele arvule järgneb tähis või mõõtühik, kirjutatakse see numbriga (nt 5 m).
- Ühikute märkimisel on numbriga ja sõna vahel tühik. Erandiks on protsendi- ja kraaditähised, mis kirjutatakse eesoleva arvuga kokku (liisinguintress 15,1%, kalle 20°). Ajavahemiku märkimisel kirjutatakse ühik viimase arvu järele või esimese arvu ette (16 - 75 aastat, aastatel 1990 - 2006).

Töö osade järjestus on järgmine:

- TIITELLEHT
- SISUKORD
- SISSEJUHATUS
- LÜHENDID (vajadusel)
- SISUPEATÜKID
- KOKKUVÕTE
- KASUTATUD ALLIKAD
- LISAD

4.2. Tiitelleht

Nii referaatide kui uurimistööde jaoks kehtib kindel tiitellehe vorm (vt LISA1).

1. Tiitellehe esimesel real keskel on õppeasutuse nimi.
2. Töö pealkiri paigutatakse lehe teise kolmandiku algusesse keskjoondusega ja kirjutatakse läbivalt suurtähedega.
3. Kohe pealkirja alla märgitakse töö liik, nt referaat, uurimistöö, olümpiaaditöö, konverentsiettekanne vms.
4. Töö koostaja(te) eesnimi, perekonnanimi ja klass kirjutatakse töö paremale serva alumise kolmandiku algusesse.
5. Rida allapoole kirjutatakse juhendaja(te) ees- ja perekonnanimi.
6. Lehe viimasesse ritta keskele trükitakse töö valmimise koht ja aasta.
7. Pealkirja tähesuurus 16, muu tekst 14.

4.3. Sisukord

Sisukorras näidatakse kõik töö pealkirjad ja alapealkirjad järjenumbrite ning leheküljenumbritega. Sisukorras antakse ainult alajaotuste alguse leheküljenumbrid. Sissejuhatus, kokkuvõte, kasutatud kirjanduse loetelu ei kuulu peatükkidena numereerimisele. Sisukorras pealkirja „Sisukord“ ei näidata. Sisukord ei ole paksendatud ega kaldkirjas. Tähesuurus 12.

4.4. Lühendid

Lühendid tuuakse eraldi välja vaid juhul, kui töös esinevate vähetuntud lühendite rohkus (üle kahekümne) võib muuta töö raskesti jälgitavaks ja mõistetavaks. Lühendite ja sümbolite loetelu koos selgitustega esitatakse tähestikulises järjekorras.

4.5. Allikad

Loetelus toodud allikaid ei nummerdata. Allikad reastatakse autorite perekonnanimede järgi tähestikulises järjekorras. Sama autori tööd esitatakse nende ilmumisaastate järjekorras. Kui autorit ei ole võimalik välja tuua (nt entsüklopeedial), lähtutakse teose pealkirjast. Esmalt loetletakse ladina- seejärel slaavitähestikulised materjalid.

Kasutatud allikate koostamise juhendeid vaata

<https://uurimistoodevormistamine.wordpress.com/vormistamine/viitamine/kasutatud-allikate-loetelu/> või <https://tamsalukool.ee/wp-content/uploads/2021/05/uurimistoo-juhend-1-1-2.pdf>

4.6. Viitamine

Viitamisel kasutatakse APA7 viitamissüsteemi

(https://www.tlu.ee/sites/default/files/inline-files/apa7_lyhikokkuvote.pdf) või joonealust viitamist.

Viitama peab iga lauset või lõiku, mis pole töö autori tekst. Lausele viitamisel on viide enne lauselõpupunkti, lõigule viitamisel on viide peale punkti. Kui samast allikast on mitu lõiku, viidatakse iga lõigu järel.

4.7. Lisad

Tihti tekib uurimistöö käigus sellist materjali, millel on suur väärtus ja mida on töö eesmärkide saavutamiseks vaja läinud, kuid mis mahult pole sobilik töö sisusse lisada. Tekstiga vähe seotud materjal paigutatakse lisana töö lõppu, kasutatud materjali loetelu

taha. Erineva sisuga materjal vormistatakse erinevate lisadena. Igale lisale antakse pealkiri ja number (nt LISA 1. KÜSITLUSANKEET). Töö tekstis tuleb lisadele viidata (nt vt LISA 4).

Alljärgnevalt on toodud valik võimalikest materjalidest, mida lisadena esitatakse.

- ankeetküsitluse vorm ja ka vastatud ankeedid, kui viimaseid liiga palju pole
- suuremahulised andmetabelid
- graafikud ja diagrammid, kui neid on palju ja neile suhteliselt vähe viidatakse
- suuremad plaanid ja kaardid
- mõõtmis- ja vaatlusprotokollid
- töös kasutatud kirjad, memuaarid, intervjuude tekstid

5. TÖÖ VIIMISTLEMINE

Kontrollküsimused uurimistöö redigeerimisel [3]

Keelekasutus

- Kas töö keelekasutus on selge, korrektne, neutraalne?
- Kas kirjavead on parandatud?

Töö osad

- Kas töö on korrekselt vormistatud tiitelleht?
- Kas töö on sissejuhatus ja kokkuvõte?
- Kas tööle on lisatud kirjanduse loetelu?
- Kas töö lisad on paigutatud töö lõppu?

Töö sisu

- Kas kasutatud mõisted on selgelt välja toodud?
- Kas töö meetod on põhjendatud ja seda on töös korrekselt kasutatud?
- Kas kogutud materjal on esitatud ülevaatlikult ja selgelt?
- Kas kogutud materjali on analüüsitud?
- Kas tabeleid ja jooniseid on töös kirjeldatud, lahti seletatud?
- Kas autori enda mõtted on eristatud tsitaatidest ja refereeringutest?
- Kas töö teooriaosa on seotud uurimusliku osaga?
- Kas töö põhiosa on jaotatud peatükkideks?
- Kas peatükid on loogilises järjestuses ning üksteisega sisuliselt seotud?
- Kas töö sissejuhatuses esile toodud probleemile/hüpoteesile antakse kokkuvõttes vastus?

Töö vormistus

- Kas töö leheküljed on nummerdatud?
- Kas peatükid on nummerdatud?
- Ega ükski pealkiri ei ole jäänud lehekülje lõppu?
- Kas tekst on liigendatud paraja pikkusega lõikudeks?
- Kas tsitaadid ja refereeringud on korrekselt viidatud?

- Kas iga tekstisisene viide kajastub ka kirjanduse loetelus? Kas viited on täpsed?
- Kas kirjanduse loetelus olevad materjalid on kõik ka tekstisiseste viidetena leitavad?
- Kas teksti paigutus arvestab köitmisvaruga?

6. LOOVTÖÖ ESITLEMINE JA HINDAMINE

6.1. Esitlemine

Loovtöö lõpeb avaliku esitlusega.

Loovtöö esitluseks valmistab õpilane slaididega ettekande, mis koosneb järgmistest osadest:

- sissejuhatus (töö eesmärgid, teema valiku põhjendus);
- töö käigu kirjeldus (kasutatud meetodid, kollektiivselt tehtud töö puhul iga õpilase panuse kirjeldus);
- kokkuvõte (põhijäreldused, s.h enesehinnang).

Esitluse pikkuseks on kuni 10 minutit, järgneb arutelu.

6.2. Hindamine

Loovtööd hindab hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni kinnitab käskkirjaga direktor.

Loovtöö hindamisel arvestatakse järgmist:

- loovtöö vastavus teemale, eesmärkide saavutamine, originaalsus, vormistamine;
- tööprotsess (hindab juhendaja);
- esitluse ülesehitus, esinemine, küsimustele vastamine.

Hindamise kriteeriumid uurimistöole

1. Põhiidee ja sisu vastavus, põhjalikkus: kas uuritud on sissejuhatuses püstitatud põhiideed, kas faktid on kontrollitud, kas materjali on piisavalt jms.
2. Ülesehituse terviklikkus: kas kõik töö osad on olemas, kas liigendus on piisav ja loogiline jne.
3. Keele korrektsus ja stiili sobivus.
4. Vormistamise korrektsus, sh viitamine.
5. Õpilase aktiivsus uurimisprotsessis.

KASUTATUD ALLIKAD

Nootre, Sirje. Lühiuurimus III kooliastmes. (2011). Soovitusi ja näiteid loovtööde läbiviimiseks põhikooli III kooliastmes. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

Palmets, Ave. (2011). Juhendmaterjal loovtööde korraldamisest põhikooli III astmes. Academia

https://www.academia.edu/22148927/Juhendmaterjal_loovt%C3%B6%C3%B6_korraldamisest_p%C3%B5hikooli_III_kooliastmes?email_work_card=view-paper

Sõrmus, Kadri. Uurimistöö juhendamine põhikoolis. (2011). Soovitusi ja näiteid loovtööde läbiviimiseks põhikooli III kooliastmes. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

LISA 1. TIITELLEHE NÄIDIS

Tamsalu Gümnaasium

**TAMSALU GÜMNAASIUMI ÕPILASTE |
HUVIRINGIDES OSALEMISE VÕIMALUSED**

Loovtöö

Õpilane: Theodor Lind 8.c klass

Juhendaja: Elviira Mannelpuu

Tamsalu 2022